

Naxçıvan Muxtar Respublikası bərpaolunan enerji mənbələri ilə də Azərbaycanın zəngin regionlarından. Son illər burada günəş, külək və su enerjisindən səmərəli istifadə etmək istiqamətində mühüm addımlar atılır. Regionun enerji təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi, ekoloji yükün azaldılması və dayanıqlı inkişafın təmin edilməsi Naxçıvanı ölkənin "yaşıl enerji" mərkəzlərindən birinə çevirməkdədir.

Naxçıvan "yaşıl gələcək" qurur

Naxçıvanda "yaşıl enerji" layihələrinin genişləndirilməsi iqtisadi inkişaf və ekoloji tarazlıq baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Günəşli günlərin bolluğu, dağların qoynunda əsən küləklər və təbii su ehtiyatları regionda bərpaolunan enerjinin inkişafına zəmin yaradır. Artıq Naxçıvanda qurulan günəş panelləri, kiçik su elektrik stansiyaları və alternativ enerji layihələri təkcə regionun deyil, bütün Azərbaycanın enerji xəritəsinə yeni rəng qatır. Naxçıvan öz enerjisini təbiətin özündən alaraq inkişafını sürətləndirir və gələcək nəsillər üçün daha bir "yaşıl dünya" vəd edir. Çünki günəş burada sadəcə bir iqlim amili olmaqdan çox, inkişafın mühərriki-dir. Səhərlərin şəffaf işığı şəhərin üstündə uçan panellərə səpələnir, günorta çağı isə sanki Naxçıvanın hər bucağı enerjiyə çevrilən bir işıq dənizinə döndür.

Prezident İlham Əliyevin Qarabağ və Şərqi Zəngəzurla yanaşı, Naxçıvanı da "yaşıl enerji" zonası elan etməsi muxtar respublikanın mövcud enerji potensialının nə qədər böyük və strateji əhəmiyyətə malik olduğunun aydın göstəricisidir. Bu qərar Naxçıvanın gələcək inkişaf modelinin əsas konturlarını müəyyənləşdirməklə yanaşı, regionun bərpaolunan enerji mənbələri ilə bağlı geniş imkanlarını da üzə çıxarır. Energetika Nazirliyi yanında Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyinin Mətbuat xidmətinin rəhbəri Kamal Hacıyev deyir ki, bərpaolunan enerjinin Naxçıvanda inkişaf prosesi dövlət başçısının "yaşıl enerji" zonası ilə bağlı strateji baxışına uyğun şəkildə həyata keçirilir. Bu məqsədlə Naxçıvanın davamlı sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının tərkib hissəsi kimi "Yaşıl enerji zonası" Konsepsiyası və onun icrasını təmin edən tədbirlər planı hazırlanıb.

Konsepsiya Naxçıvanda bərpaolunan enerji mənbələrindən istifadənin genişləndirilməsini, enerji müstəqilliyinin və dayanıqlı inkişafın təmin olunmasını, müasir şəbəkə infrastrukturunun qurulmasını, enerji ixrac imkanlarının artırılmasını və karbon emissiyalarının əhəmiyyətli dərəcədə azaldılmasını hədəfləyir: "Qeyd etmək lazımdır ki, Naxçıvanın "yaşıl enerji" zonası kimi inkişafı təkcə energetika sahəsində deyil, regionun ümumi sosial-iqtisadi həyatında da yeni imkanlar açır. Bu proses innovativ həllərin tətbiqini, resurslardan səmərəli istifadənin genişlənməsini və uzunmüddətli dayanıqlı inkişafın təmin edilməsini hədəfləyir. Qarşıdakı dövrdə həyata keçiriləcək addımlar Naxçıvanın ölkənin enerji xəritəsində strateji mövqeyini daha da gücləndirəcək və regionun modernləşmə istiqamətində mühüm irəliləyişinə xidmət edəcək".

Həyata keçirilən layihələrin təsiri tədricən regionun ümumi simasında görünməyə başlayır. Muxtar respublika təkcə yeni yollar, modern binalar və abadlaşan şəhər mənzərəsi ilə diqqət çəkmir. Burada daha bir yenilik də var: günəş panellərinin parlaqlığı, dağların qoynunda qurulan alternativ enerji məntəqələri və təbiətlə səsleşən yeni həyat ritmi. Sanki Naxçıvan günəşin gücünü özü üçün kəşf edib və bu gücü sabaha doğru aparan etibarlı bir körpüyə çevirib. Əsrlərdən bəri sərt iqlimi və çətin relyefi ilə seçilən bu diyar indi bərpaolunan enerjinin ən ideal sınaq meydanına çevrilməkdədir.

Elə buna görə də Naxçıvanda "yaşıl enerji" istiqamətində görülən işlərin müzakirəsi və gələcək perspektivlərin dəyərləndirilməsi xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Bu mənada "Yaşıl enerji zonaları: konseptual yanaşmalar, ilkin nəticələr və çağırışlar" möv-

zusunda keçirilən tədbirin əhəmiyyəti həm regionun enerji strategiyasının aydınlaşdırılması, həm də gələcək layihələrin istiqamətləndirilməsi baxımından olduqca görəklidir. Bir neçə gün əvvəl baş tutan həmin tədbirdə vurğulanıb ki, Azərbaycanın uzunmüddətli inkişaf strategiyasında mühüm yer tutan bu sahə "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı" vasitəsilə konkret məzmun qazanır. Proqram çərçivəsində görülən işlər regionda müasir infrastrukturun formalaşdırılmasına, innovativ yanaşmaların tətbiqinə və dayanıqlı iqtisadi artımın təmininə zəmin yaradır. Dövlət proqramında bərpaolunan enerji mənbələrinin inkişafı və "yaşıl enerji zonası"nın yaradılması regionun strateji inkişaf istiqamətlərindən biri kimi müəyyən edilib. Sənəddə Naxçıvanın

günəş, külək və sudan səmərəli istifadənin genişləndirilməsi, enerji istehsalında bərpaolunan mənbələrin payının artırılması nəzərdə tutulub. Enerji təminatının dayanıqlılığının və müstəqilliyinin gücləndirilməsi də əsas hədəf kimi göstərilib. Bununla yanaşı, Dövlət proqramında "yaşıl enerji" layihələrinin regionun sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və sosial infrastrukturunun inkişafı ilə uzlaşdırılması, həmçinin ekoloji tarazlığın qorunması prioritet vəzifə kimi davamlı inkişafın əsas istiqamətlərindən biri elan olunub. Bu yanaşma Naxçıvanın uzunmüddətli və inklüziv inkişaf modelinin formalaşmasına xidmət edir.

Qeyd etmək lazımdır ki, "Yaşıl enerji zonası" Konsepsiyası geniş və hərtərəflidir: o, 4 əsas sahəni əhatə edir və 12 prioritet istiqaməti müəyyənləşdirir. Bu isə göstərir ki, muxtar respublika Azərbaycanın "yaşıl enerji" modelinin formalaşdırılması istiqamətində ardıcıl və sistemli addımlar atır. Beləliklə, Naxçıvan yalnız enerji istehsalında deyil, həm də ekoloji düşüncənin inkişafında və dayanıqlı gələcəyin qurulmasında liderlik nümunəsi göstərir. Naxçıvan bu gün öz enerji təminatını yaxşılaşdırır və nümunəvi bir model yaradır. Burada həyata keçirilən layihələr insanların təbiətə münasibətini dəyişir, ekoloji mədəniyyəti yüksəldir, cəmiyyətə "yaşıl düşüncə" aşılayır. Uşaqlar məktəbdə günəş panellərinin necə işlədiyini öyrənir, gənclər alternativ enerji texnologiyalarına maraq göstərir, ailələr isə təmiz enerji istifadəsinin həm maddi, həm də ekoloji faydasını hiss edir.

Naxçıvanın "yaşıl enerji" konsepsiyası göstərir ki, inkişaf təbiəti dağıtmaq deyil, daha çox onunla uzlaşmaq mümkündür. Bu torpağın günəşi, küləyi və suyu indi gələcəyimizə etibarlı təminatı kimi dəyərləndirilir. Və ən əsası, bütün bu yeniliklər Naxçıvanı gələcəyin "yaşıl şəhər"i kimi formalaşdırır - enerjini təbiətdən alan, ekologiyanı qoruyan, insanların rahat yaşamasına xidmət edən bir model şəklində.

**Züleyxa ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"**